

ATLAS INTERNATIONAL REFEREED JOURNAL ON SOCIAL SCIENCES

Open Access Refereed E-Journal & Refereed & Indexed
ISSN:2619-936X

Vol:5, Issue:17

2019

pp.60-69

Article Arrival Date: 28.01.2019

Published Date: 25.04.2019

CİDDİ BOŞ ZAMAN FAALİYETİ OLARAK KOROLARA KATILIMIN BİREYLERİN YAŞAM DOYUMUNA ETKİSİNİN ÇEŞİTLİ DEMOGRAFİK DEĞİŞKENLERE GÖRE KARŞILAŞTIRILMASI: ANTALYA ÖRNEĞİ¹

COMPARISON OF LIFE SATISFACTION OF CHOIR SINGERS WHO IS PARTICIPATING CHOIR AS A SERIOUS LEISURE ACTIVITY WITH RESPECT TO SOME DEMOGRAPHIC VARIABLE

Doç. Dr. Faik ARDAHAN

Akdeniz Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi, Rekreasyon Bölümü, Antalya/Türkiye

Yılmaz AKDENİZ

Öğrenci, Akdeniz Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi, Rekreasyon Bölümü, Antalya/Türkiye

Doi Number : <http://dx.doi.org/10.31568/atlas.270>
Article Type : Research Article

ÖZET

Bu çalışmanın amacı; ciddi boş zaman faaliyeti olarak korolara katılımın bireylerin yaşam doyumuna etkisinin çeşitli demografik değişkenlere göre karşılaştırılmasıdır.

Tanımlayıcı modelde yapılandırılan çalışmanın ana kütlesi Antalya'da 2016 yılında faaliyette bulunan 43 profesyonel olmayan korodan 37'si araştırmaya dahil olmak istediği için bu korolara korist olarak katılan bireyler oluşturmaktadır. Koroların o günkü çalışmasına gelen 260'ı erkek ($X_{yaş}=56.27\pm14.30$), 393'ü kadın ($X_{yaş}=51.10\pm12.05$) toplam $n=653$ koriste demografik bilgilerin yanında Diener ve ark. (1985) tarafından geliştirilen ve Köker (1991) tarafından Türkçe adaptasyonu yapılan Yaşam Doyumu Ölçeği ve Ardağan (2016a) tarafından geliştirilen "Bireyleri Korolara Korist Olarak Katılmaya Motive Eden Faktörler Ölçeğinin- MFSCS" bulunduğu anket formu kullanılmış ve anket yüz yüze uygulanmıştır. Tanımlayıcı analizlerin yanında karşılaştırmalarda Pearson Korelasyon Testi, Bağımsız Örneklerde t-Testi ve ANOVA testi kullanılmış, sonuçlar 0.01 ve 0.05 anlamlılık düzeyinde sorgulanmıştır.

Korolara ciddi boş zaman faaliyeti olarak katılan bireylerin yaşam doyumları medeni hal, cinsiyet, eğitim durumu, kaç yıldır koroya gittiği, kaç farklı koroya gittiği, çalışma durumuna göre istatistiki olarak anlamlı bir farklılık göstermemektedir. Bunun yanında kişisel aylık gelir, aıdat ödeme durumu ve yaş değişkenlerine göre yaşam doyumları arasında istatistiki olarak anlamlı bir farklılık vardır. Buna göre aıdat ödeyen bireylerin yaşam doyumları ödemeyenlere göre yüksektir, bireylerin gelir ve yaşları arttıkça yaşam doyumunu da artmaktadır.

Sonuç olarak koristlerin koroya gitmeleri ciddi boş zaman faaliyetidir ve demografik değişkenlere göre yaşam doyumları gelir, yaş ve aıdat ödeme dışındaki diğer değişkenlere göre farklılık göstermemektedir.

Anahtar Kelimeler: Koro, Korist, Ciddi Boş Zaman, Rekreasyon

ABSTRACT

The aim of this study was making comparison of life satisfaction of choir singers who are participating choir as a serious leisure activity with respect to some demographic variable.

This research is descriptive and population consists of 37 nonprofessional choir's choir singers taken from 43 total choirs in Antalya city center. In this study, the designed questionnaire addresses demographic variables, The Motivational Factors Scale of being Choir Singer (MFSCS) developed by Ardağan (2016a) and The Satisfaction with Life Scale-(SWLS) developed by Diener et al. (1985) adapted in to Turkish by Köker (1991).

¹ Bu çalışma Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu, Uluslararası 4. Turizm ve Rekreasyon Kongresi, 21-23 Nisan 2017, Burdur, Türkiye'de sözel sunum olarak sunulmuştur.

The questionnaire was handed to 260 men ($X_{age}=56.27\pm 14.30$), 393 women ($X_{age}=51.10\pm 12.05$) total 653 choir singers. In the processing of assessing data the descriptive statistic methods, Pearson Correlation Test, Independent Samples t Test and ANOVA Test have been used, results have been assessed according to significant level 0.01 and 0.05.

Findings show that life satisfaction of choir singers, who are participating choir as a serious leisure activity does not have statistically meaningful difference with respect to demographics variables as marital status, gender, education level, frequenting time to choir, different choirs numbers, employment status. But, there are statistically meaningful differences with respect to age, income and paying due. When age and income increase life satisfaction also increases. Chorists paying due have higher life satisfaction then individuals not paying.

As a result, it can be said that, attending to a choir as a choir singer can be accepted as a serious leisure activity. There is no statistically meaningful difference with respect to demographics variable excluding age, income and paying due.

Key Words: Choirs, Choir Singers, Serious Leisure, Recreation

1. REKREASYONEL HAYAT VE CİDDİ BOŞ ZAMAN

Bireyler kendilerini tanımaya başlayana kadar ebeveynleriyle, tanıdıktan sonra da kendi dünyasını genişleterek o dünyanın içine aldıklarıyla kendilerine bir rekreasyonel hayat tanımlarlar. Rekreasyonel aktiviteye katılımın en temel nedenleri duygusal, fiziksel, mental, psikolojik, sosyal iyi olma halini yaratmaktır. Rekreasyonel anlamda bakıldığında bireylerin zorunlulukları dışında yaptığı aktiviteler için boş zaman aktiviteleri, serbest zaman aktiviteleri, rekreasyonel aktiviteler gibi anlamları aynı ama farklı tanımlama biçimleri kullanılmıştır. Aktif-pasif, kapalı-açık, zihinsel-fiziksel, sosyal, sportif, kültürel-artistik ve beceri geliştirmeye dayalı aktiviteler bu sınıflandırmalar kapsamında ele alınmaktadır (Ardahan ve ark. 2016c). Bu sınıflamanın yanında Stebbins'in yaptığı çalışmalarda (1982; 1992; 1996; 1997; 2005; 2007; 2012) aktiviteye dayalı bir zaman tanımlaması yerine bu aktivitelerin birey(ler)in yaşamındaki yerine bağlı bir tanımlama yapılmış, "Ciddi Boş Zaman" (Serious Leisure), "Proje Tabanlı Boş Zaman" ve Kayıtsız Boş Zaman (Casual Leisure) olarak üç alt başlıkta ele alınmıştır.

Stebbins (1982) Ciddi boş zamanı; bireyin mesleki olmayan bir kariyer beklentisiyle yaptığı veya beklenti olmasa da bireye mesleki olmayan bir kariyer tanımlayan, beceri, özel bilgi ve deneyim gerektiren, koşullar ne olursa olsun istisnalara izin verilmeden sürdürülen, birey için oldukça önemli, ilginç ve tatmin edici olan amatör, hobi ve gönüllü faaliyetler için harcanan zaman dilimi olarak tanımlamıştır. Kayıtsız boş zaman; bireyin doğası gereği ilgi çekici bulunduğu, hevese dayalı, düzenli bir sistemle düşünmeden o an yapmaya karar verdiği, çoğunlukla birkaç tekrardan sonra sürdürülmeyen, yapmak için özel bilgi, beceri, donanım ve hazırlık gerektirmeyen, daha çok hedonik amaçlı (keyf almaya dayalı) aktiviteler için ayrılan zamandır (Stebbins, 1997). Proje tabanlı boş zaman ise; bir zaman diliminde gerçekleşen, kısmen hazırlık yapmayı, özel bilgi, beceri ve donanım gerektiren ve bunların proje süresi içinde öğrenildiği, bir kerelik veya çoğu zaman nadiren gerçekleşen olaylar/etkinliklerde olmayı, sanat festivalleri, spor organizasyonları, dini ve milli tatiller gibi düzenli gerçekleşen etkinliklerde rol almak, katılmak için harcanan zamanları tarif eder (Stebbins, 2005).

Stebbins (1992) bir aktivitenin ciddi boş zaman faaliyeti olabilmesi için şu altı özelliği içinde bulundurması gerektiğini tanımlamıştır. Bunlar; a) sebat gösterme, b) özel çaba gerektirmesi, c) profesyonel olmasa da profesyonel hayata olumlu etkisi/katma değeri olan kariyer yaratma etkisi, d) uzun süreli fayda sağlaması, e) güçlü kişilik ve f) kendine özgü inançlar (dünya görüşü) sistemi gerektirmesidir. Ciddi boş zaman faaliyeti yapan bireylerde bu faaliyetleri yerine getirmekten dolayı kişisel ve sosyal faydalar elde edeceklerdir. Kişisel faydaları; başarıya duygusunu yaşama, kendine saygıda artış, streste azalma, mevcut becerileri kullanma ve yeni beceriler geliştirme, kendine güven duygusunda artmadır. Sosyal faydaları ise sosyal bir ağın içinde olma, güçlü bir aitlik yaşama, sosyal hayatta zenginleşme, arkadaşlık ilişkilerinde sağlamlık ve gelişme, sosyal ilişkilerde derinliktir. Tüm bunlar da doğal olarak bireylerin iyi olmalarında ve yaşam doyumlarında olumlu etki sağlayacaktır.

Bireyler rekreasyonel hayatlarına çoğu zaman daha çok yapmaya hevesli olduğu, Kayıtsız Boş Zaman aktiviteleri ile başlayıp kendi fiziksel, mental, duygusal, sosyal becerileri ile bütünleşen bir ya da birkaç aktiviteyi seçer ve bunda sebat göstererek ilerler. Bu süreç çoğu zaman başlangıçta Proje Tabanlı Boş Zaman aktivitesine dönüşür. Daha sonra bu aktivite bireyin yaşam boyu sürdüreceği yaşam biçimini tarif edecek formda asıl/öncelikli olmak üzere diğerlerinden ayrılıp Ciddi Boş Zaman faaliyeti olur. Bunlara örnek vermek gerekirse sesi güzel birisinin sosyalleşmek için arkadaşlarıyla buluşmalarında şarkılar, türküler söylemesi Kayıtsız Boş Zaman etkinliği iken, sesi güzel olduğu için mezuniyet gününde bir ya da birkaç solo parça ile konser vermesi için çalışması Proje Tabanlı Boş Zaman etkinliğidir. Belirli bir amacı gerçekleştirmek, bir misyonun öne çıkması için veya bir kerelik konser vermek için kurulan ve sonra dağılan korolar da Proje Tabanlı Boş zaman etkinliğine örnektir. Bunun yanın da bu haliyle şarkı söylemekten keyif alan birisinin müziğin odağında bir yaşam biçimi tanımlaması ve kendisine buradan amatör kariyer yaratma arzusuyla yıllarca çaba harcayarak özengen bir koro içinde korist olarak rol alması Ciddi Boş Zaman faaliyetidir.

Sosyologlar Özengen Yetişkin Korolarını Stebbins'in ciddi boş zaman faaliyetini tanımlamak için kullandığı sebat gerektiren, nitelikli emek, çaba ile gerçekleştirilen, özel bilgi, beceri gerektiren ve mesleki olmayan kariyer yolculuğu olarak gördükleri için ciddi boş zaman faaliyetinin bir formu olarak görürler (Tipps, 2003).

Stebbins (1992) toplumdaki amatör koroları; sınırlı müzik bilgisi olan fakat çok fazla profesyonel müzik yeteneği olmayan bireylerin muhteşem eserleri sergilediği yapılar olarak tanımlar. Ayrıca Stebbins (1982) hobisi müzik olan bireylerin müzikle olan ilişkileri müziği öğrenme, müziği sosyal yaşamlarının gerçekleşmesinin amacı/aracı olarak görme, yaşamlarının temel odak noktası olarak görmeleri ve hobileriyle elde edilen/yaratılan kişisel kariyer yolculuklarını da ciddi boş zaman faaliyeti olarak görülebileceğini belirtmiştir.

Korolar aynı zamanda aitlik duygusu yaratılan sosyal bir oluşumdur. Bireyler çoğunlukla özel bir sarsıntı/çatışma yaşamadıkları sürece, kendilerini ait hissettikleri bir fikirden, sosyal yapıdan, dernekten/kulüpten, kültürden, dinden vazgeçmezler. Bell (2000) bu durumu kendi çalışmasında, bireyin bir toplumda kiliseden, okula kadar birçok farklı kurumlarda korolar olsa da, bireyin kendini ait hissettiği bir korodan bir başka koroya çok fazla geçişlerin olmadığını ortaya koymuştur.

Ses ve müzik eğitimi sürecini kapsayan koro çalışmaları çoğu zaman yılda verilecek bir konser için ortalama 4-8 aylık ciddi emek, devam gerektiren çalışma sürecini gerektirir. Gurubun çalışmalara devamının sağlanması koristlerin içsel ve dışsal motivasyonlarının, kırılmadan, eksiltmeden hatta zamanla çoğaltılarak koro çalıştırıcısının liderlik özelliğiyle doğru süreçlerde bütünleşmesini gerektirir. Bu aynı zamanda bireylerin rekreasyonel bir etkinlik olarak amatör korolara katılıma gerekçelerinin de karşılanması olacaktır. Rekreasyonel beklentilerini kendi hayatlarında gerçekleştiren bireyler doğal olarak kendi yaşamlarında iyi olma, mutlu olma duygusunu yaşayacaklardır. İyi olma hali ve mutluluk yaşam doyumunu üzerinde etkili parametrik değere sahiptir.

Bireyler her tür rekreasyonel aktiviteye katılımdan mutluluk ve iyi olma duygusu yaşayacaktır (Heo ve ark. 2013). Kayıtsız boş zaman etkinlikleri “yapıldığı sırada ve sonradan o anıları anarken” bu duyguyu yaratırken, Proje Tabanlı Boş zaman etkinlikleri kayıtsız boş zaman etkinliklerine göre bireyde “nispeten daha uzun süreli” mutluluk ve iyi olma hali yaratacaktır. Ciddi boş zaman faaliyetleri bireyde “kalıcı” iyi olma ve mutluluğa sebep olacaktır.

Tatmin kavramı yaşamın birçok yerinde doyum ve mutluluk kavramlarıyla özdeşik kullanılmakta, ekonomik tatmin, sosyal tatmin, duygusal tatmin, iş tatmini, mesleki tatmin, rekreasyonel tatmin, yaşam doyumunu gibi birçok alanda tanımlanmaya çalışılmaktadır. Tüm bu

tatmin tanımlamaları bireyin fiziksel, duygusal, mental, profesyonel, sosyal yaşamını, ilişkilerini ve etkileşimlerini etkiler ve onlardan etkilenir (Ardahan, 2016b). En genel haliyle tatmin, bireylerin hayatı tanımlama veya algılama biçimleri, bireylerin beklentilerinin karşılanması ölçütü olarak tanımlanmaktadır (Diener 1984; Diener ve ark. 1985; Pavot and Diener 1993; Sung-Mook ve Giannakopoulos, 1994; Rodrigez ve ark. 2008; Ardahan, 2011a, 2011b, 2012).

Bu haliyle yaşam doyumu doğası gereği birçok faktörden etkilenmekte ve etkilenmektedir. Bunlar; fiziksel sağlığın yeterliliği, aile bireyleri, iş arkadaşları, komşular, arkadaşlıklar ve dostluklar dahil diğer birçok kişi ile anlamlı, doyumlu ve yeterli etkileşim ve iletişim içinde olma, yaşam kalitesi, ekonomik yeterlilik ve güvence, tatmin edici düzeyde gelir, amaçlara ulaşma, anlamlı ve doyumlu bir evlilik ve veya ilişkiye sahip olma, başkalarına yardım edebilme, fiziksel, duygusal ve mental iyi olma halinde olma, yakın arkadaşlıklara ve dostluklara sahip olma, pozitif kişiliğe sahip olma, rekreasyonel aktivitelere katılabilme ve bu fırsatı sürdürebilme şansının varlığı, günlük yaşamdan zevk alabilmek, hobilere sahip olabilme, ev, araba, bilgisayar, ev aletleri gibi ihtiyaç duyulan nesnelere sahip olmadır (Sung-Mook ve Giannakopoulos, 1994; Palmer ve ark. 2002; Schmitter ve ark. 2003; Ardahan 2011a, 2011b; Ngai 2005; Augusto ve ark. 2006).

Birçok araştırmacı, bireylerin müzik dinlemek amacıyla çeşitli etkinliklere pasif katılımı veya şarkı söylemek amacıyla aktif olarak müzik çalışmalarını içinde olması bireylerin mental, duygusal, psikolojik ve fiziksel sağlıklarında iyileşmeye neden olduğu, şifa sağlama üzerinde çalışmalar yapmışlardır (Clift and Hancox, 2001). Bu haliyle bireyler koro çalışmalarına katılarak rekreasyonel bir fayda yaratmanın yanında müziğin şifacı etkisiyle de mental olarak rahatlayabileceklerdir (Ardahan, 2016b). diğer bir deyişle, koro çalışmalarına korist olarak katılmak bireylerin yaşam doyumları üzerinde iki kere anlamlı etki oluşturacaktır. Birincisi rekreasyonel aktiviteye katılmanın getirdiği pozitif enerji, ikincisi; müziğin yarattığı pozitif terepatik etkidir. Bunların doğal sonucu olarak da bireyde yaratılan iyi olma hali aynı zamanda yaşam doyumuna da dönüşecektir.

Bireylerin koro çalışmalarına gitmeleri fiziksel olarak dayanıklı ve aktif olmayı da beraberinde getirmektedir. Engeström ve arkadaşlarının ortaya koydukları Aktivite Teorisine göre (Activity Theory), bireyin kendi kendine yetecek fiziksel yeterlilikte olmasını sağlayacağı için yaşam doyumunu olumlu etkileyecektir (Rodriguez ve ark. 2007; Engeström ve ark. 2003). Bunun yanında rekreasyonel her buluşma, her etkinlik bireyde sosyalleşme fırsatı yaratacağı için onanma, ait olma, paylaşma dahil Maslow'un İhtiyaçlar Teorisinde bahsedilen birçok sosyal ihtiyaçları karşılama imkanı verecektir. Bu da doğal olarak bireyin yaşam doyumunu olumlu etkileyecektir (Diener ve ark. 1985; Ibrahim ve Cordes, 2002).

2. YÖNTEM

Bu çalışmanın amacı ciddi boş zaman faaliyeti olarak korolara katılımın bireylerin yaşam doyumuna etkisinin çeşitli demografik değişkenlere göre karşılaştırılmasıdır.

Çalışmanın ana kütlesini Antalya'da 2016 yılında faaliyette bulunan profesyonel olmayan özel ve kurum korolarına korist olarak katılan bireyler oluşturmaktadır. 2016 yılında Antalya'da aktif koro sayısı 43'dür. Bunlardan üçü profesyonel olduğu için, üçünün de koro yöneticisi ve/veya koro şefinin anket uygulanmasına onay vermemesi sebebiyle araştırma kapsamı dışında bırakılmıştır. Bu haliyle araştırmanın evreni 37 korodan oluşmaktadır. Ana kütleye giren ve yüz yüze anket uygulamasına gönüllü olarak katılmayı istemiş ve o günkü çalışmasına gelen 260'ı erkek ($X_{yaş}=56.27\pm14.30$), 393'ü kadın ($X_{yaş}=51.10\pm12.05$) toplam $n=653$ koriste anket uygulanmıştır.

Araştırmada demografik bilgilerin yanında Diener ve ark. (1985) tarafından geliştirilen ve Köker (1991) tarafından Türkçe adaptasyonu yapılan Yaşam Doyumu Ölçeği ve Ardahan (2016) tarafından geliştirilen “Bireyleri Korolara Korist Olarak Katılmaya Motive Eden Faktörler Ölçeğinin- MFSCS” bulunduğu anket formu kullanılmış ve anket yüz yüze uygulanmıştır. Ölçekte 1- Kesinlikle Katılmıyorum,..., 5- Kesinlikle Katılıyorum şeklinde yapılandırılmış beşli Likert ölçeği kullanılmıştır. Tanımlayıcı analizlerin yanında karşılaştırmalarda Pearson Korelasyon Testi, Bağımsız Örneklerde t-Testi ve ANOVA testi kullanılmış, sonuçlar 0.01 ve 0.05 anlamlılık düzeyinde sorgulanmıştır.

MFSCS'nin alt boyutları “Yenilenmek / Gelişim, Cronbach's Alpha=0.908”, “Mental Olarak Rahatlamak, Cronbach's Alpha=0.889”, “Uzaklaşmak, Cronbach's Alpha=0.871”, “Sosyalleşmek, Cronbach's Alpha=0.842”, “Müziği Sevme, Cronbach's Alpha=0.765”, “Tanınma ve Sosyal Statü, Cronbach's Alpha=0.842” ve “Örnek Olma, Cronbach's Alpha=0.891”dır.

3. BULGULAR

Koroya katılan bireylerin profilleri ve rekreasyonel bir etkinlik olarak bireylerin koroya katılımlarını motive eden faktörlerin çeşitli demografik değişkenlere göre karşılaştırmasının bulguları bu bölümde verilmiştir.

Koroya katılan bireylerin profilleri Tablo-1’de verilmiştir. Tablodan da görülebileceği gibi;

- ✓ Koristlerin %39.8’i erkek. %60.2’si kadındır. Kadınların korolara korist olarak katılımları erkeklere göre daha fazladır.
- ✓ Koristlerin %62.8’i evli ve %37.2’si bekârdır.
- ✓ Koroya bir yıl ve daha az süre giden koristlerin oranı %26.0, 2-4 yıl arası gidenlerin %30.2. 5-10 yıl arası gidenlerin %24.3, 11 yıl ve daha fazla süredir giden koristlerin oranı %19.4’dür. Bu bulgulara göre koristlerin koroya gitmeleri çoğu zaman uzun süreli devam eden rekreasyonel bir eylemdir ve korist olarak koroya gitmeyi ciddi boş zaman faaliyeti olarak görebiliriz.
- ✓ Koristlerin %66.2’si bir koroya, %22.7’si iki farklı koroya, %9.5’i üç farklı koroya ve %1.7’si ise dört farklı koroya gitmektedir.
- ✓ Koristlerin %62.2’si gittiği koroya aidat öderken %37.8’i aidat ödememektedir.
- ✓ Koristlerin %13.6’sı 1000 TL ve altı, %42.0’ı 1001-2000 TL arası, %28.6’sı 2001-3000 TL arası, %9.5’i 3001-4000 TL arası. %6.3’ü 4001 TL ve üstü aylık kişisel gelire sahiptir. Buna göre koristler kişisel gelir olarak orta ve alt gelir gurubundadırlar.
- ✓ Koristlerin %57,0’ı emekli, %25.9’u herhangi bir yerde çalışmakta, %17.2’si çalışmamaktadır.
- ✓ Koristlerin %8.1’i ilköğretim, %37.8’i lise ve dengi, %43.5’i üniversite ve %10.6’sı yüksek lisans/doktora düzeyinde mezun veya eğitim görmektedir.
- ✓ Koristlerin önemli kısmı 41-61 yaş arasındadırlar ve yaş ortalamaları 53.16±13.23’dür.
- ✓ Koristler korolara ortalama aylık 31.97 TL (en az 10 en fazla 60 TL) aidat vermektedirler. Birden fazla koroya giden koristlerin toplam koro aidatları ortalama 41.58 TL (en az 10 en fazla 200 TL)’dir. Katılımcılar ulaşımaya ortalama 28.17 TL (0 - 600 TL), yeme-içmeye 77.13 TL (0 - 3000 TL) aylık ödeme yapmaktadır. Yıllık konser giderlerine ise ortalama 196.32 TL (0 - 5000 TL) ödeme yapmaktadır.

Koristler devam ettikleri korolarda haftada 4.09 ± 3.11 saat zaman harcamakta ve Yaşam Doyumları 3.44 ± 0.83 'dür.

- ✓ Koristler korolara ortalama erkekler ($X_{\text{erkek}}=9.66 \pm 0.60$) yıl, kadınlar ($X_{\text{kadın}}=6.68 \pm 0.34$) yıl olarak toplamda ($X_{\text{toplam}}=6.93 \pm 8.09$) yıl devam etmektedirler.

Tablo-1: Koristlerin Profilleri

Cinsiyet	n	%	Medeni Hal	n	%
Erkek	260	39.8	Evli	410	62.8
Kadın	393	60.2	Bekar	243	37.2
Kaç Yıldır Koroya Gidiyor	n	%	Kaç Farklı Koroya Gidiyor	n	%
1 Yıl ve daha az	170	26.0	1	432	66.2
2-4 yıl arası	197	30.2	2	148	22.7
5-10 yıl arası	159	24.3	3	62	9.5
11 yıl ve daha fazla	127	19.4	4 ve fazla	11	1.7
Aylık Kişisel Gelir	n	%	Eğitim Durumu	n	%
1000 TL ve altı	89	13.6	İlköğretim	53	8.1
1001-2000 TL	274	42.0	Lise ve Dengi	247	37.8
2001-3000 TL	187	28.6	Üniversite	284	43.5
3001-4000 TL	62	9.5	Yüksek Lisans/Doktora	69	10.6
4001 TL ve üstü	41	6.3	Aidat Ödeme Durumu	n	%
Çalışma durumu	n	%	Aidat Ödüyor	406	62.2
Emekli	372	57.0	Aidat Ödemiyor	247	37.8
Bir Yerde Çalışıyor	169	25.9	Koro Aidatı (aylık)	31.97±13.25	
Çalışmıyor	112	17.2	Ulaşım Maliyeti (aylık)	28.17±53.25	
Yaş	n	%	Yeme-İçme Maliyeti (aylık)	77.13±217.88	
40 Yaş ve Altı	100	15.3	Konser Maliyeti (Yıllık)	196.32±368.83	
41-60 Yaş	362	55.4	Koroda Harcanan Süre Saat/Hafta	4.09±3.11	
61 Yaş ve Üstü	191	29.2	Yaş Ortalaması	53.16±13.23	
Toplam	653	100.0	Yaşam Doyumu	3.43±0.82	
			Koroya Devam Etme Yılı	6.93±8.09	

Koristlerin yaşam doyumlarının çeşitli demografik değişkenlere göre karşılaştırması Tablo-2'de verilmiştir. Tablodan da görülebileceği gibi koristlerin yaşam doyumları Medeni Hal, Cinsiyet, Eğitim Durumu, Kaç Yıldır Koroya Gittiği, Kaç Farklı Koroya Gittiği, Çalışma Durumuna göre istatistiki olarak anlamlı bir farklılık göstermemektedir. Bunun yanında Kişisel Aylık Gelir, Aidat Ödeme Durumu ve Yaş değişkenlerine göre yaşam doyumları arasında istatistiki olarak anlamlı bir farklılık vardır. Buna göre aidat ödeyen bireylerin yaşam doyumları ödemeyenlere göre yüksektir, bireylerin gelir ve yaşları arttıkça yaşam doyumları da artmaktadır.

Tablo-2: Yaşam Doyumlarının Demografik Değişkenlere Göre Karşılaştırılması

Cinsiyet	Ort±SS	t	Medeni Hal	Ort±SS	t
Erkek	3.47±0.04	1.144	Evli	3.39±0.86	-1.180
Kadın	3.39±0.06		Bekar	3.47±0.81	
Kaç Yıldır Koroya Gidiyor	Ort±SS	F	Çalışma durumu	Ort±SS	F
1 Yıl ve daha az	3.44±0.80	0.886	Emekli	3.46±0.81	0.512
2-4 yıl arası	3.49±0.78		Bir Yerde Çalışıyor	3.40±0.82	
5-10 yıl arası	3.35±0.84		Çalışmıyor	3.40±0.87	
11 yıl ve daha fazla	3.46±0.83		Eğitim Durumu	Ort±SS	F
Aylık Kişisel Gelir	Ort±SS	F	İlköğretim	3.66±0.77	1.470
1000 TL ve altı	3.26±0.81	6.086*	Lise ve Dengi	3.40±0.86	
1001-2000 TL	3.44±0.84		Üniversite	3.43±0.80	
2001-3000 TL	3.34±0.84		Yüksek Lisans/Doktora	3.46±0.85	
3001-4000 TL	3.72±0.66		Aidat Ödeme Durumu	Ort±SS	t
4001 TL ve üstü	3.84±0.73		Aidat Ödüyor	3.49±0.83	2.148*
Kaç Farklı Koroya Gidiyor	Ort±SS	F	Aidat Ödemiyor	3.35±0.82	
1	3.40±0.83	2.248	Yaş	Ort±SS	F
2	3.49±0.78		40 Yaş ve Altı	3.25±0.95	3.438*
3	3.41±0.91		41-60 Yaş	3.45±0.78	
4 ve fazla	4.01±0.40		61 Yaş ve Üstü	3.51±0.83	

* p<0.05

Bireylerin korolara devam etmesini sağlayan motivasyonel faktörler ile bireylerin yaşam doyumları arasındaki korelasyon değerleri Tablo-3’de verilmiştir. Tablodan da görülebileceği gibi tüm faktörler ile yaşam doyumunda istatistiksel olarak anlamlı korelasyon vardır. Sosyalleşme, Örnek Olma ve Mental Olarak Rahatlama alt boyutlarıyla Yaşam Doyumu Arasındaki korelasyon değerleri yüksektir. Benzer şekilde bireyler koroya giderek elde ettikleri faydalar ile yaşam doyumları arasındaki tüm maddelerde istatistiksel olarak anlamlı korelasyon vardır. Bunlar içinde en yüksek korelasyon değerleri “Rahatlamış ve tazelenmiş hissettim” ve “Daha mutlu hissettim”, “İşimde ve hayatımın diğer alanlarındaki verimim arttı” ve “Yeni şeyler öğrendim” faydalarındadır. Tüm bunların anlamı bireylerin korolara gitme nedenlerini realize ettikleridir.

Tablo-3: Bireyleri Ciddi Boş Zaman Faaliyeti Olarak Korolara Korist Olarak Katılmaya Motive Eden Faktörlerle Yaşam Doyumu Arasındaki Korelasyon Değerleri

	Motivasyonel Faktörler ve Elde Edilen Faydalar	Ort±SS	X ²
Faktörler	Müziği sevmek	4.35±0.73	0.242**
	Mental Olarak Rahatlamak	4.10±0.80	0.307**
	Yenilemek Gelişmek	3.99±0.86	0.269**
	Sosyalleşmek	3.39±0.94	0.407**
	Örnek Olma	3.29±1.23	0.341**
	Uzaklaşmak	2.75±1.12	0.121**
	Tanınma Sosyal Statü	2.72±1.19	0.263**
Elde Edilen Faydalar	Daha mutlu hissettim	4.24±0.98	0.415**
	Yeni şeyler öğrendim	4.21±1.01	0.396**
	Yeni kişilerle tanıştım	4.18±0.96	0.395**
	Rahatlamış ve tazelenmiş hissettim	4.10±1.00	0.451**
	Daha kaliteli ve verimli zaman geçirdim	4.05±1.00	0.379**
	Kişisel tatmin elde ettim.	3.95±1.08	0.387**
	Müzik konusunda (Solfej, ritim, enstrüman çalma gibi) birikim elde ettim.	3.94±1.27	0.277**
	Kendime güvenim arttı.	3.90±1.16	0.316**
	Bir gruba ait olma duygusu yaşadım.	3.85±1.12	0.321**
	İşimde ve hayatın diğer alanlarındaki verimim arttı	3.82±1.11	0.405**
	Monotonluktan, Sıkıntı ve stresten uzaklaştım.	3.74±1.26	0.314**
	Hayal gücüm arttı.	3.70±1.17	0.386**
	Yalnızlık hissinden kurtuldum.	3.40±1.35	0.298**

** p<0.01

Koroya devam yılının çeşitli demografik değişkenlere göre karşılaştırılmaları Tablo-4’de verilmiştir. Tablodan da görülebileceği gibi koroya devam yılı karşılaştırma yapılan tüm demografik değişkenlere göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermektedir. Ciddi boş zaman faaliyeti olarak korolara devam etme süresinde erkek olmak, evli olmak, emekli veya çalışıyor olmak, 61 yaş ve üstü olmak, iyi eğitim almış olmak, aidat ödemek, gelirin artması ve iki veya daha fazla koroya gitmek önem arz etmektedir. Diğer bir deyişle her ne kadar korolara korist olarak kadınların katılımı çok olsa da koroda korist olarak daha çok erkekler katılmaktadır. Anlamlı ve doyumlu evliliğin rekreasyonel etkinliğe katılımı artırdığı rekreasyon literatüründe üstünde durulan bir durumdur ve bu çalışmada da rekreasyonel bir etkinlik olan korolara katılımın sürdürülmesinde de evli olmanın önemi bulgulanmıştır. İleriki yaşlarda bireylerin tercih ettiği rekreasyonel etkinliği daha çok sürdürmesi o etkinlik için daha çok zaman ayırabilmesinden kaynaklanmaktadır. 40 yaş ve altı bireylerin 61 yaş ve üstü bireylere göre neredeyse yarı yarıya daha az zamandır korolara katılımı sürdürmesinin önemli nedeni üstlendikleri sorumluluklardan kaynaklanabilir. İşsiz olmak veya çalışmıyor olmak korolara devamı olumsuz etkilemektedir.

Tablo-4: Koroya Devam Yılıının Demografik Değişkenlere Göre Karşılaştırılması

Cinsiyet	Ort±SS	t	Medeni Hal	Ort±SS	t
Erkek	9.66±0.60	3.992*	Evli	8.76±0.43	3.616*
Kadın	6.68±0.34		Bekar	5.37±0.47	
Yaş	Ort±SS	F	Çalışma durumu	Ort±SS	F
40 Yaş ve Altı	4.11±4.51	13.865*	Emekli	7.75±8.99	12.273*
41-60 Yaş	6.56±7.66		Bir Yerde Çalışıyor	7.36±7.46	
61 Yaş ve Üstü	9.10±9.65		Çalışmıyor	3.56±3.94	
Aylık Kişisel Gelir	Ort±SS	F	Eğitim Durumu	Ort±SS	F
1000 TL ve altı	3.39±3.33	6.113*	İlköğretim	4.35±5.05	6.118*
1001-2000 TL	7.65±8.76		Lise ve Dengi	6.17±7.25	
2001-3000 TL	6.71±7.73		Üniversite	7.33±7.99	
3001-4000 TL	7.93±8.44		Yüksek Lisans/Doktora	9.97±11.61	
4001 TL ve üstü	9.26±9.58		Kaç Farklı Koroya Gidiyor	Ort±SS	F
Aidat Ödeme Durumu	Ort±SS	t	1	5.58±6.90	13.694*
Aidat Ödüyor	8.17±8.86	5.264*	2	9.22±8.71	
Aidat Ödemiyor	4.78±5.98		3	9.56±10.37	
			4 ve fazla	14.00±13.65	

* p<0.05

4. TARTIŞMA

Koro çalışmalarına katılan bireyler haftada düzenli olarak koro çalışmalarına kendilerine ve/veya sosyal yaşamlarına ayırmaları gereken zamandan ayırarak geliyor olmaları, buna ilave olarak her çalışmaya ulaşım maliyetine katlanarak gelmeleri, koro çalışmalarında ihtiyaç duyulan müzik için hem konser hem de çalışma sırasında bedel ödemeyi göze alması, konser sırasında takımın komple ortak renk ve desende, aynı kıyafetle sahne alması gibi birçok harcamayı düşük gelirlerine rağmen yapıyor olmaları ve uzun süreli koro çalışmalarına katılıyor olmaları, güçlü bir arzu, kişilik ve mesleki olmayan bir kariyer beklentisiyle bunu sürdürmeleri, korolara katılımın ciddi boş zaman faaliyeti olarak tanımlanmasına sebep olabilir. Bunlara ilave olarak koro çalışmaları fiziksel ve psikolojik dayanıklılık yanında, fiziksel ve psikolojik hazır olmayı da beraberinde getirmektedir. Tüm bu çalışmalar; sebat etmeyi, nitelikli emek ve çaba harcamayı, hayatın akışı nasıl olursa olsun çalışmalara mutlaka düzenli olarak devam etmeyi, özel bilgi ve beceriye sahip olmayı gerektirmesi sebebiyle Stebbins'in (1992) ciddi boş zaman faaliyeti tanımıyla uyumlaşmaktadır. Bunun yanında Tipps'in (2003) belirttiği gibi sosyologların yetişkin koroları ciddi boş zaman faaliyeti olarak görmesi sonucuyla da örtüşmektedir.

Bireylerin genelde rekreasyonel aktivitelere katılmaları bireylerin yaşam doyumları üzerinde pozitif bir etki yaratmaktadır (Diener ve ark. 1985; Köker, 1991; Sung-Mook ve Giannakopoulos, 1994; Weissinger ve Bandalos, 1995; Ardahan, 2011a, 2011b; Heo ve ark 2013). Bu durum rekreasyonel amaçlı özengen korolara korist olarak katılmada da geçerli bir durumdur. Literatürdeki bu durum, bireylerin koroları tercih etme nedenleri ve korolara korist olarak devam edilmesiyle elde edilen faydaların bireylerin yaşam doyumları arasındaki anlamlı pozitif korelasyonla örtüşmektedir.

Bireylerin yaşam doyumları mutlaka birçok faktörden etkilenir ve birçok faktörü etkiler. Koroya katılan bireylerin yaşam doyumunun, demografik değişkenlerle karşılaştırılmasında birçok değişkene göre anlamlı farklılık yokken gelir, yaş ve aidat ödemelerine göre farklılaşması beklenen bir durumdur. Neredeyse rekreasyon literatüründeki bir çok çalışmada bireylerin geliri arttıkça, yaşı arttıkça yaşam doyumunu da arttığı bulgulanmış bir durumdur. Yaşın artmasıyla gelirin artması arasındaki ilişki bireylerin mesleki kariyerdeki yükselmesine bağlı gelirdeki çoğalmayı da tarif eder (Diener ve ark. 1985; Pavot ve Diener, 1993; Sung-Mook ve Giannakopoulos, 1994; Cliff ve Hannon, 2001; Ibrahim ve Cordes, 2002; Ardahan, 2011a, 2011b; Heo ve ark 2013). Burada da benzer bir sonuç bulgulanmıştır. Aidat ödeyenlerin yaşam doyumlarının yüksek çıkmasının nedeni ise bireylerin aynı zamanda birden fazla koroya aidat ödeyerek gitmesinden kaynaklanmaktadır. Bu da doğal olarak

gelirlerinden daha fazla bir kısmın rekreasyonel aktivite için kullanılması durumunda yaratılan iyi olma halinden kaynaklanabilir.

5. SONUÇ

Sonuç olarak bireylerin müziğin terapatik etkisi de düşünüldüğünde mutlaka aktif ve/veya pasif olarak müzikle etkileşim içinde olmalarının ve etkileşim zamanının arttırmanın sağlanması, mümkünse bu etkileşimin aktif olması yönünde başta belediyeler, halk eğitim merkezleri, milli eğitime bağlı okullar, diyanet başta olmak üzere tüm özel ve resmi kurumların ve STKların liderlik üstlenmeleri ve bünyelerinde koro kurmaları ve/veya kurulan korolara destek olmaları sağlanmalıdır.

KAYNAKÇA

Ardahan, F. (2016a). Developing and Doing Validity and Reliability of the Motivational Factor Scale of being Choir Singer. 4th International Academic Conference on Social Sciences. Proceedings book. July 28-29, 2016, Barcelona, Spain.

Ardahan, F. (2016b). The Comparison of Life Satisfaction Level of Recreational Choir Singers and Non-Choir Singers. 4th International Academic Conference on Social Sciences. Proceedings book. July 28-29, 2016, Barcelona, Spain.

Ardahan, F. (2011a). Examining Relation between Emotional Intelligence and Life Satisfaction on the Example of Outdoor Sports Participants, 1th International Sport Economy and Management congress, 12-15 th October 2011, Izmir / Turkey.

Ardahan, F. (2011b). The Profile of the Turkish Mountaineers and Rock Climbers: The Reasons and The Carried Benefits for Attending Outdoor Sports and Life Satisfaction Level, 8 th International Conference Sport and Quality of Life/2011”, 10-11 November 2011, Congress Centre-Brno/Czech Republic.

Ardahan, F. (2012). Examining the Relation Between Social Capital, Life Satisfaction and Academic Achievement: School of Physical Education and Sport Case, Posper Presentation, 12th International Sport Sciences Congress, 12-14th December, Denizli-Turkey.

Ardahan, F. (2016c). Volunteering as a Serious Leisure Activity: The case of AKUT. Mediterranean Journal of Humanities. 6(1): 47-61. DOI: 10.13114/MJH.2016119288.

Ardahan, F., Turgut, T. ve Kaplan Kalkan, A. (2016). Serbest Zaman ve Rekreasyon. Her Yönüyle Rekreasyon. Editör: Faik Ardahan, Detay Yayıncılık, Yayın No:707, Ankara.

Augusto, J. M., Lo’pez-Zafra, L. E., Martí’nez de Anton~ana, R. ve Pulido, M. (2006). Perceived emotional intelligence and life satisfaction among university teachers. Psicothema, 18, 152–157.

Bell, C. L. (2000). An examination of adult amateur community chorus and choral conductor rehearsal behavior, with implications for music education (Doctoral dissertation, Columbia University, 2000). Dissertation Abstracts International,61(02), 539A.

Clift, S. ve Hancox, G. (2001). The Perceived Benefits of Singing: Findings from Preliminary Surveys of a University College Choral Society. Journal of the Royal Society for the Promotion of Health. 121(4): 248–56.

Diener E, Emmons RA, Larsen RJ, Griffin S. (1985). The Satisfaction With Life Scale. Journal of Personality Assessment. 49(1):71-5. DOI:10.1207/s15327752jpa4901_13.

Diener, E. (1984). Subjective well-being. Psychological Bulletin. 95(3):542–575.

- Engeström, Y., Miettinen, R. ve Punamaki, R.L. (2003). *Perspective On Activity Theory*, Cambridge University Press, Second Edition, NY, 10011-4211, USA, p.22-80.
- Heo, J., Stebbins, R.A., Kim, J. ve Lee, I. (2013). Serious Leisure, Life Satisfaction, and Health of Older Adults. *Leisure Sciences*, 35:1, 16-32. DOI:10.1080/01490400.2013.739871.
- Ibrahim H. ve Cordes K.A. (2002). *Outdoor Recreation, Enrichment For a Lifetime*. Second Edition, Sagamore Publishing, Il, p. 5-150.
- Köker, S. (1991). Normal ve Sorunlu Ergenlerin Yaşam Doyumu Düzeylerinin Karşılaştırılması. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Ankara: A.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Ngai, V.T. (2005). Leisure satisfaction and quality of life in Macao, China. *Leisure Studies*, 24(2), 195–207.
- Palmer, B., Donaldson, C. ve Stough, C. (2002). Emotional intelligence and life satisfaction. *Personality and Individual Differences*, 33, 1091–1100.
- Pavot, W. ve Diener, E. (1993). Review of the satisfaction with life scale. *Psychological Assessment*. 5(2): 164–172.
- Rodriguez, A., Latkova, P. ve Sun, Y.Y. (2008). The relationship between leisure and life satisfaction: application of activity and need theory, *Social Indicators Research*, 86:163–175.
- Schmitter, C., Zisselman, M. ve Woldow, A. (2003). Life satisfaction in centenarians residing in long-term care. *Annals of Long Term Care*, 7(2), 437–442.
- Stebbins R. A. (1997). *Casual Leisure: a Conceptual Statement*. *Leisure Studies*. 16: 17-25.
- Stebbins R.A. (1996). *Volunteering: A Serious Leisure Perspective*. *Nonprofit and Voluntary Sector Quarterly* 25 (1996) 211-224.
- Stebbins, R. A. (1979). *Amateurs: On the margin between work and leisure*. Beverly Hills, CA: Sage Publications.
- Stebbins, R. A. (1982). *Serious leisure: A conceptual statement*. *Pacific Sociological Review*, 25, 251-272.
- Stebbins, R. A. (1992). *Amateurs, professionals and serious leisure*. Montreal, QC: McGill-Queen's University Press.
- Stebbins, R. A. (2005). *Project-based leisure: Theoretical neglect of a common use of free time*. *Leisure Studies*, 24, 1-11.
- Stebbins, R. A. (2007). *Serious leisure: A perspective for our time*. New Brunswick, NJ: Transaction.
- Stebbins, R. A. (2012). *The idea of leisure: First principles*. New Brunswick, NJ: Transaction.
- Sung-Mook, H. ve Giannakopoulos, E. (1994). The relationship of satisfaction with life to personality characteristics. *Journal of Psychology Interdisciplinary and Applied* 128/5, 547.
- Tipps, J.W. A preliminary study of factors that limited secondary school choral involvement of collegiate choral singers. *International Journal of Research in Choral Singing*. 1(1): 22-28.
- Weissinger, E. ve Bandalos, D.L. (1995). Development, Reliability and Validity of a Scale to Measure Intrinsic Motivation in Leisure. *Journal of Leisure*, 27(4): 379-400.